

PROTOCOL D'ABORDATGE DE LES VIOLÈNCIES SEXUALS

HUACAL

ONG DE SOLIDARITAT AMB EL SALVADOR

PROTOCOL D'ABORDATGE DE LES VIOLÈNCIES SEXUALS

“La feminització de la pobresa és un fet. La manca d'oportunitats d'ocupació d'acord amb la formació, un altre. L'assetjament i, quan és possible, la violència, un altre més. Tot això per a un col·lectiu l'únic defecte visible del qual sembla que és no haver tingut la previsió de néixer amb un altre sexe”. Amèlia Valcárcel, filòsofa i feminista

PRESENTACIÓ

HUACAL (organització no governamental de solidaritat amb El Salvador) va néixer a Barcelona l'any 1993 i regula les seves activitats d'acord amb el que estableix la Llei 4/2008, de 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques i la Llei 5/2011, del 19 de juliol de modificació de l'anterior, reguladores del dret d'associació, i els seus estatuts.

HUACAL (organització no governamental de solidaritat amb El Salvador), té la seva seu principal al carrer de Cuba, número 2 de Barcelona. La nostra associació també disposa de subseus a altres dues poblacions catalanes: Rubí (Barcelona / Catalunya) i Calafell (Tarragona / Catalunya). Així mateix, té delegació a Andalusia i a El Salvador.

Els àmbits d'actuació de HUACAL són prioritàriament Catalunya, Espanya, El Salvador i Amèrica Central, sens perjudici d'actuar en altres indrets d'Europa o Amèrica.

MISSIÓ, VISIÓ I VALORS

HUACAL fonamenta la seva actuació en un enfocament de gènere i basat en drets humans (EGyBDH) com a marc conceptual orientat a la promoció i la protecció dels Drets Humans amb especial èmfasi als Drets Humans de les dones, que inclouen de manera clara i inapel·lable, els drets sexuals i reproductius i el dret a viure sense violències masclistes. Des d'aquest posicionament de partida es despleguen la missió, la visió, els valors i les línies estratègiques d'actuació de l'organització.

MISSIÓ

HUACAL treballa activament per la defensa dels drets humans, socials, econòmics, de ciutadana i de gènere, als països del nord i del sud. Ho fem des d'un model de desenvolupament sostenible socialment i ecològic, centrat en les persones, promovent relacions de cooperació igualitàries dirigides a la transformació social per eradicar les causes de les desigualtats i construir societats fonamentades en cultures de pau i lliures de violències.

Huacal centra la seva activitat de cooperació en la regió centre americana, especialment a El Salvador, on teixim relacions i construïm projectes comuns de cooperació des del l'any 1993. Tot i amb això, la visió global de la cooperació que incorporem, ens porta a establir relacions i projectes amb altres països de l'àrea llatinoamericana, a través d'aliances amb contraparts locals amb trajectòries inqüestionables en la promoció i defensa dels drets humans individuals i col·lectius.

A nivell local, Huacal actua principalment en l'àmbit de Catalunya, establint vincles i relacions de col·laboració i treball amb altres organitzacions de l'Estat Espanyol i de Europa.

VISIÓ

Huacal som una organització compromesa amb l'acció del moviment global per a la transformació social. Amb la nostra acció volem contribuir activa-ment a la construcció de societats diverses, igualitàries i feministes fonamentades en la justícia social i la justícia de gènere.

Ho volem fer treballant des d'una visió global i local que posa de relleu la interconnexió de les desigualtats i les seves causes, per això volem ser una eina de treball col·laboració, prioritzant el treball en xarxa i les aliances estratègiques, des de la consciència i la pràctica de treball entre iguals dirigit a l'assoliment d'objectius transformadors comuns.

VALORS

Huacal construeix la seva acció sobre principis i valors compartits que la fonamenten. Aquests principis i valors estan recollits tant en el Codi ètic i de conducta que l'entitat promou i treballa tant a nivell intern com extern i es plasmen de manera transversal en les línies estratègiques d'acció i en l'enfocament dels projectes.

Defensa dels drets humans

Apostem per un enfocament de drets humans com a eix orientador i estructurador de la nostra acció. Entenem els drets humans com universals i inalienables, inherents a totes les persones independentment de la seva nacionalitat, situació jurídica, ètnia, sexe, religió, llengua i capacitats.

L'enfocament dels Drets Humans que defensem parteix del reconeixement dels Drets Humans de les Dones, que inclouen el drets sexuals i reproductius i l'eradicació de totes les discriminacions, exclusions i restriccions generades pel sistema heteropatriarcal dominant. Integra especialment la defensa dels drets de les víctimes a la veritat, la justícia i la reparació, com drets humans inalienables de tota persona, que s'han de protegir.

Equitat de Gènere

Ens comprometem radicalment amb la defensa de l'equitat de gènere com principi de justícia social i política, component imprescindible i obligatori per a poder construir societats justes, democràtiques i sostenibles. L'equitat de gènere té per objectiu eliminar les desigualtats entre dones i homes i eradicar totes les violències envers les dones.

És un valor fonamental de tota l'acció, interna i externa, de HUACAL que respon a la necessitat de repensar el món des de la voluntat de transformar les estructures i el sistema de valors sobre el que estan construïdes unes relacions que generen profundes desigualtats entre homes i dones.

És també una perspectiva que ens porta a situar en el centre l'empoderament de les dones, la seva autonomia i el seu lideratge, per endegar, partint de les seves diversitats, propostes i actuacions articulades des del reconeixement de l'existència de situacions de desigualtat, generades per l'estructura social existent.

Desenvolupament social i ecològicament sostenible, centrat en les persones

Apostem per un model de desenvolupament entès com un procés de transformació social. Incorporem un enfocament ecofeminista del desenvolupament que posa les persones, les seves necessitats i interessos, com subjecte central de les dinàmiques socials, econòmiques, culturals i polítiques. Un desenvolupament orientat per l'equitat de gènere i l'exercici ple i universal dels drets humans, conscient de la seva dependència mediambiental i que, en conseqüència, respecti els seus límits i faci un ús racional, equitatiu i sostenible dels recursos naturals.

Diversitat i interculturalitat

Entenem la interculturalitat com un concepte que fa referència no sols a la coexistència de cultures sinó que implica la construcció d'una relació efectiva entre elles (interacció, solidaritat, reciprocitat), és a dir, implica una cooperació entre totes les ètnies que cerquen i volen mantenir les seves pròpies identitats dins els esquemes de pertinença a una societat. La interculturalitat emfatitza el que es té en comú i la necessitat compartir-ho, més enllà del particular i personal.

En aquest model, la integració entre els col·lectius de persones immigrades i la societat que les acull, ha de ser bidireccional, dinàmica i generar una adaptació mútua a la nova realitat per ambdues parts. Les (inter)relacions que es donen en la societat d'acollida no s'estableixen només entre les persones, sinó també entre l'Estat, en totes les seves dimensions, i els actors no governamentals (empreses, sindicats, organismes religiosos, societat civil, associacions d'immigrants, mitjans de comunicació, ONG).

Solidaritat i cooperació en peu d'igualtat

Entenem que la responsabilitat conjunta en el desenvolupament integral que posa en el centre la vida de les persones, és un valor essencial per al bé comú i la dignitat de les persones. Apostem per un model de cooperació que garanteixi l'intercanvi entre iguals que facilita l'enriquiment mutu entre organitzacions i persones, posant en valor l'aprenentatge des de la diferència, el reconeixement i el respecte. Implica pensar, comunicar i actuar conjuntament, compartint objectius i recursos, unificant capacitats i esforços i posant en relació les accions.

Aquestes valors es concreten amb l'adopció del treball en xarxa com a eina fonamental de treball i coordinació amb altres agents, entitats sòcies i contraparts ja que considerem que és imprescindible per a crear sinèrgies, unificar esforços i treballar amb eficàcia, cap a l'assoliment d'objectius compartits.

Transparència

Ens comprometem a retre comptes davant les persones, les organitzacions i les institucions amb les que i per a les que treballem. Els nostres comptes i activitats estan obertes a l'escrutini de l'opinió pública i s'han promogut mecanismes de rendició de comptes a l'interior de l'organització (dirigides a la base social i a persones col·laboradores externes) i també amb les entitats sòcies a El Salvador que, a la seva vegada, representen els titulars de drets a qui s'han dirigit les actuacions de cooperació implementades al llarg dels anys.

Participació i cultura democràtica

Aquests valors impregnen la cultura organitzativa que es fonamenta en una elevada participació de la base social, conformada majoritàriament per persones voluntàries, que decideix de manera consensuada quines són les temàtiques i estratègies d'intervenció.

La participació horitzontal, el treball col·laboratiu i l'aprenentatge mutu des del respecte a les diversitats, són components clau del nostre treball que parteix dels conceptes de ciutadania global i del paper central de les persones i les organitzacions de la societat civil com subjectes de la construcció de societats democràtiques i justes.

FINALITATS

El Protocol amb que ens dotem és una declaració de tolerància zero per part de HUACAL davant les violències sexuals i els assetjaments discriminatoris tant a nivell intern de la nostra organització, al nostre entorn, a les nostres entitats i organitzacions sòcies en els projectes i serveis i a la societat en general.

Les violències sexuals són actes en contra de la llibertat sexual de les dones, adolescents i nenes. És qualsevol forma d'interacció sexual sense consentiment, entenent aquest darrer concepte com quelcom més ampli que el simple permís, és a dir, sense consentiment actiu, consens ni desig.

OBJECTIUS GENERALS

A Huacal ens comprometem radicalment amb la defensa de l'equitat de gènere com principi de justícia social i política, component imprescindible i obligatori per a poder construir societats justes, democràtiques i sostenibles.

L'equitat de gènere té per objectiu eliminar les desigualtats entre dones i homes i eradicar totes les violències envers les dones, i per això, aquest protocol té per objectius generals:.

- Oferir una resposta pròpia com a entitat d'abordatge del sexisme, les discriminacions per qualsevol raó vinculada al sexe i al gènere, les violències masclistes i en particular les violències sexuals.
- Posar en marxa un marc d'abordatge integral davant l'assetjament discriminatori i les violències sexuals en clau feminista a Huacal i al nostre entorn, així com, a les nostres entitats i organitzacions sòcies en els projectes i serveis.
- Establir una cultura de tolerància zero davant el sexisme, les discriminacions per qualsevol raó vinculada al sexe i al gènere, les violències masclistes i en particular les violències sexuals a la nostra organització i entorn.

- I tal com consta en els nostres Estatuts, a la nostra missió i valors i en el conjunt d'accions i projectes que desenvolupem, fer de la igualtat de gènere en sentit ampli i de la prevenció del sexisme, les discriminacions i les violències sexuals un dels nostres valors fonamentals.

“Els homes temen que les dones se'n riguin. Les dones temen que els homes les assassinin” Margaret Atwood, novel·lista, professora universitària i activista política.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

Tal com també recullen els nostres Estatuts, el nostre Pla Estratègic 2022-2027 i el nostre Codi Ètic que assumeix i es vindica dels Codis Ètics del sector social, en particular del “Codi Ètic i de Conducta de Lafede.cat-organitzacions per a la justícia global”; i del “Código de Conducta de las ONG de Desarrollo, de la Coordinadora Española de ONG para el Desarrollo (CONGDE)”, des de Huacal treballem per Incidir en fer efectius els drets econòmics, socials i culturals de les dones i eradicar les discriminacions, promovent l'equitat de gènere, l'empoderament de les dones, la seva autonomia i el seu lideratge, des d'una visió integral que inclou les diferents dimensions de l'empoderament: econòmic, personal, comunitari, social i polític, i per això, aquest protocol té per objectius específics:

- Generar cultura política i organitzativa on es visualitzi que els possibles assetjaments i agressions no són conflictes entre dos persones, sinó que impliquen a totes i tots les i els membres de Huacal.
- Fer de la prevenció del sexisme, de les discriminacions per qualsevol raó vinculada al sexe i al gènere, de les violències masclistes i en particular de les violències sexuals un senyal identificador de Huacal, posant els mecanismes adients perquè aquesta sigui efectiva.
- Visibilitzar les diverses manifestacions de sexisme, les discriminacions per qualsevol raó vinculada al sexe i al gènere, les violències masclistes i en particular les violències sexuals.
- Visibilitzar les categories interseccionals que, a més del gènere, poden influir en les discriminacions i les violències sexuals (classe, racisme, origen, opció sexual, identitat de gènere, capacitats diverses...).

“Qualificar la violència de gènere com un assumpte de dones és part del problema. Dóna a una enorme quantitat d'homes l'excusa perfecta per no parar atenció”. Jackson Katz, educador i cineasta

TIPOLOGIA DE VIOLÈNCIES MASCLISTES

Les violències masclistes tenen un ventall infinit de formes, expressions i manifestacions, com a resultat del seu caràcter universal i la seva capacitat adaptativa al llarg del temps i en cada context, espai i relació concreta. S'ha de tenir present que aquestes violències es poden exercir de manera puntual o de manera reiterada. Prendre consciència dels diferents tipus de violència masclista és imprescindible per tal d'acabar amb aquesta xacra i una eina molt útil a l'hora de detectar les diferents situacions, manifestacions i expressions que es produeixen.

Formes explícites de violències masclistes

(segons Generalitat de Catalunya, 2013)

Violència física Qualsevol acte o omissió de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.

Violència econòmica Privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si escau, de les seves filles o fills. També inclou la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.

Violència sexual Qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per una dona, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.

Violència psicològica Tota conducta o omissió intencional que produeixi en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaçes, d'humiliació, de vexacions, d'exigència d'obediència o submissió, de coerció verbal, d'insults, d'aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat.

Violència social Control de la “vida social”, dinamitar les relacions socials i familiars i els cercles d'amistats a la força o de forma subtil fins que la dona talla les relacions i acaba quedant aïllada i desprenent-se de qualsevol tipus de suport.

Violència ambiental Destrucció d'objectes personals, alteració de l'ambient vital de la dona, matar o enverinar la seva mascota o fer-la desaparèixer, cremar fotografies o records importants per a la dona...

Violència simbòlica Comporta un seguit de submissions i coaccions que no són percebudes com a tal, recolzades en unes creences i valors socials homogènies, en unes expectatives col·lectives. A través dels patrons culturals, de la imposició del que és ser dona i que és ser home, i del que s'espera, dins el marc tradicional i heteronormatiu.

Violència cultural S'exerceix a través d'aspectes culturals que la legitimen ja sigui a través de l'art, la religió, la filosofia, el dret, etc.

Violència estructural S'exerceix a través de les estructures socials i sembla inamovible, tot i que no ho és. Impedeix l'accés de les dones als drets bàsics, a través de barreres i obstacles arrelats i que es (re)produeixen diàriament. S'expressa a través dels rols sexistes, de la divisió sexual del treball i dels espais de la societat.

Violència institucional Les institucions, les seves normatives i les seves accions (o omissions) no són neutres i quan no desenvolupen -que és quasi sempre-, polítiques d'igualtat d'oportunitats i d'eradicació de la violència masclista de forma suficient (en totes les seves vessants) i amb recursos coherents als objectius, estan exercint violència.

"Trenca el silenci. Quan siguis testimoni de la violència contra les dones no et quedis de braços plegats. Actua". Ban Ki-moon, exsecretari general de l'ONU.

APLICACIÓ DEL PROTOCOL

El protocol actua com a normativa i conjunt de directrius per procedir davant de qualsevol situació de sexisme, discriminació, assetjament o agressió sexista o sexual que tingui lloc als espais físics i entorns relacionals de Huacal, inclosos els projectes i serveis de Huacal i de les seves entitats sòcies que es desenvolupin tanta Catalunya com a altres països.

El protocol i els seus preceptes són de compliment obligat per a totes aquelles persones (contractades, voluntàries o becàries) i entitats que tinguin una relació

formalitzada, sigui contractual, per conveni de col·laboració o d'un altre tipus, amb Huacal.

ACCIONS GENERALS DEL PROTOCOL: PREVENCIÓ, DETECCIÓ, ATENCIÓ I RECUPERACIÓ

Les actuacions que desenvolupa el protocol de Huacal tenen com a base la lògica dels eixos que preveu la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, i les disposicions que preveu la Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

PREVENCIÓ

La prevenció és una eina indispensable a treballar i desenvolupar per tal d'aconseguir unes relacions lliures de violència a la vida, i òbviament a Huacal i el seu entorn, també. La prevenció no és més que la barreja entre conscienciar i sensibilitzar, i és indispensable per a poder eradicar de base les desigualtats i la violència ja que facilita eines per poder abordar-les.

Cal, en primer lloc, **prendre consciència** que les violències masclistes (incloses les sexuals) i les desigualtats existeixen i que ningú és immune. Aquest és el primer pas per construir un funcionament com a entitat de solidaritat i cooperació internacional més igualitària i, per fer-ho, Huacal participa i participarà d'alguns fòrums de debat i sensibilització on prendre consciència de quin és l'estat de la qüestió real.

La sensibilització i la presa de consciència són molt importants per poder plantar cara a les violències. Tenir una **estratègia comunicativa** que aposti per la sensibilització sobre aquesta problemàtica permet també caminar cap a l'eradicació de les mateixes mitjançant la transformació dels imaginaris col·lectius i la presa de consciència del fet que les violències són un problema real, i que és cosa de tots i totes lluitar-hi.

A Huacal difondrem aquest protocol a la nostra **web** i entre les entitats sòcies, a més d'informar en els espais propis de comunicació mitjançant **diferents campanyes i/o material gràfic** sobre la importància d'estar amatents a possibles violències sexuals i de gènere.

Un cop es prengui consciència, el següent pas és la **sensibilizació social i col·lectiva**. Aquest procés és imprescindible per tal de tenir una mirada més àmplia del món i de les opressions que es reben i s'exerceixen de manera involuntària. Des de Huacal, en col·laboració amb altres entitats i col·lectius, organitzem fòrums, tallers, activitats i formacions per tractar les diferents temàtiques que intervenen en els possibles escenaris de la violència sexual.

El fet de generar aquests **espais de debat, reflexió i formació** és fonamental per poder abordar-la des d'una perspectiva integral. Valorem especialment els espais i formacions a nivell intern com a garant d'una praxis lliure de violències sexuals. Des de Huacal hem creat diferents actius de prevenció que s'incorporen a l'existència del Protocol:

Comissió de Seguiment del Protocol

És l'encarregada de supervisar el funcionament del protocol, sobretot a les actuacions de prevenció, detecció, ètica i recuperació. És una comissió permanent i el període de permanència de les persones que la integren és de quatre anys, complementària amb la durada dels càrrecs dels membres de la Junta Directiva.

Entre les seves funcions està la de coordinar-se amb totes les agents presents activament al protocol, sobretot amb la Referent de feminismes i prevenció de violències i amb l'equip de formació de persones treballadores i del voluntariat de Huacal.

Referent de feminismes i prevenció de violències

Des de l'any 2018 Huacal disposa d'una figura tècnica que treballa per l'equitat de gènere, la prevenció de violències i assetjament laboral i l'empoderament de les dones des d'una visió integral que inclou les diferents dimensions de l'empoderament: econòmic, personal, comunitari, social i polític.

Aquesta figura ha estat l'encarregada de la redacció definitiva del Protocol així com de tot el procés de participació i d'observació de les rutines pròpies de l'entitat tant a nivell intern com extern que ha permès analitzar les relacions des d'una perspectiva de gènere i establir unes eines metodològiques que facilitin la detecció de violències.

Programa de promoció formativa de les persones treballadores i voluntàries de Huacal

Des de fa més de deu anys Huacal ofereix semestralment un programa d'accions formatives vinculades a la tipologia d'actuacions de cooperació internacional i solidaritat que desenvolupem així com aspectes tècnics i administratius del treball d'oficina. Totes aquestes formacions incorporen una resposta pròpia com a entitat

d'abordatge del sexisme, les discriminacions per qualsevol raó vinculada al sexe i al gènere, les violències masclistes i en particular les violències sexuals.

En el conjunt d'aquestes formacions participen activament l'Associació Socioeducativa 1punt5 de Rubí especialitzada en el voluntariat social i la formació associativa i l'Escola Amparo Casamahuapa de Barcelona, especialitzada en la formació en drets humans i drets de les dones.

Algunes de les temàtiques d'aquest programa de formació de Huacal són:

- Construcció del gènere: relacions de poder, construcció de la masculinitat hegemònica, privilegis, socialització i desigualtats en clau interseccional.
- Perspectiva de gènere en clau feminista en el disseny, planificació i desenvolupament de polítiques socials, dins i fora de l'entitat.
- Comprensió de les violències masclistes/violències sexuals des de la perspectiva feminista i de drets humans.
- Violències quotidianes més difícilment identificables i estratègies de detecció.
- Diversitat sexual i garantia de no discriminació de les persones dels col·lectius LGTBI.
- Drets i deures de les organitzacions i treballadores i treballadors davant les discriminacions i les violències amb base de gènere.
- Disseny de polítiques de cooperació internacional i solidaritat que defensin i reconguin els drets humans de les dones i de les persones de col·lectius LGTBI.

Així mateix, mitjançant els espais de sensibilització, reflexió i formació, així com amb aquest protocol, **Huacal exposa fermament la seva decisió de no tolerar cap mena de manifestació de sexisme, discriminació, violència masclista, violències sexuals i/o LGTBIfòbia. I alhora, l'adopció de mesures disciplinàries en el cas que alguna d'aquestes situacions succeeixi.**

Per últim, és d'obligat compliment la **signatura d'una Carta de compromís amb el protocol**, que responsabilitza del compliment de les directrius i la normativa que marca el protocol a totes aquelles persones contractades, voluntàries o vinculades amb Huacal per tal de reafirmar el compromís col·lectiu en no tolerar cap mena de

manifestació de sexisme, discriminació , violència masclista, violències sexuals i/o LGBTIfòbia.

DETECCIÓ

Vivim en una societat patriarcal on la base de les violències masclistes parteix de la necessitat dels homes de controlar les dones en tot allò que fan. El grau d'invisibilització i de manca de reconeixement social habitual de les violències masclistes i les violències sexuals fa que sigui molt important estar alerta per detectar qualsevol senyal que pugui indicar que s'està produint una situació de violència i/o desigualtat.

“La sororitat emergeix com a alternativa a la política que impedeix a les dones la identificació positiva de gènere, el reconeixement, l'agregació en sintonia i l'aliança”. Marcela Lagarde, antropòloga i feminista

La detecció és una etapa crucial en la prevenció de les violències sexuals, ja que permet identificar casos de manera primerenca i oferir una resposta adequada i oportuna.

Per això, en el marc d'aquest protocol, des de Huacal tenim especial cura d'establir aquelles accions encaminades a identificar i fer visibles les violències masclistes, tant si apareixen de forma puntual com de forma continuada. D'altra banda, cal tenir present que la detecció d'una situació de violència pot tenir diverses fonts: la persona agredida, el seu entorn, l'entitat en si...

En un protocol de prevenció de violències sexuals, **els procediments de report i registre són fonamentals per assegurar una resposta efectiva, protegir la persona afectada i documentar adequadament el cas per al seu seguiment i anàlisi**. Així, conscients de la importància del registre, l'estudi i la gestió de casos atesos tenim un **registre anual** d'aquestes dades, una informació valuosa per conèixer la freqüència i per fer un seguiment i una avaluació adequades i afegir millores o adaptacions al protocol, segons es desenvolupi.

Per això, establim un procés, uns circuits i uns canals de detecció en funció de cada possible cas i per definir a qui s'adrecen si algú en detecta:

Com comunicar les situacions de violència a la Comissió de Seguiment del Protocol o a la Referent de feminismes i prevenció de violències ?

Des de Huacal preveiem tres circuits de detecció que han de permetre i facilitar detectar aquestes situacions. Huacal garanteix que per qualsevol canal de comunicació es mantindrà l'**absoluta confidencialitat**, tan de la identitat de la persona reportant com de la persona afectada. És un concepte cabdal protegir aquesta confidencialitat en tot moment.

Així mateix, hem tingut ben present assegurar que **els canals de denúncia estiguin disponibles per a totes les persones, incloent-hi aquells amb discapacitats, amb diferents nivells d'alfabetització, i/o que parlin diferents idiomes**.

Un primer, és el **formulari de contacte** que tant pot emplenar la persona afectada com qualsevol altra persona vinculada. Es tracta d'un avís d'una situació en un primer nivell que implica fer una comunicació quan es tenen dubtes sobre alguna situació o es té por de posar una denúncia interna.

Un segon, és el **formulari de denúncia interna** que tant pot emplenar la persona afectada o els testimonis del fet en concret amb consentiment de la persona afectada. Aquest formulari obra un procediment oficial que **garanteix l'actuació de la Referent de feminismes i prevenció de violències de Huacal (així com l'anàlisi de la situació a la Comissió de Seguiment del Protocol)** en un termini màxim de set dies.

Un tercer, són els **canals informals** o intervenció directa. Es pot donar en diverses situacions per part de qualsevol persona ja sigui mitjançant una comunicació en moments de conversa o per missatges per canals personals o la possible presència de la violència en directe per part de companyes, de la referent de feminismes i prevenció de violències o de la comissió de seguiment del protocol. Així, des de Huacal estem amatents a aquests canals més informals que permetin la detecció i per tant la posterior actuació.

ACTUACIONS D'ATENCIÓ I RECUPERACIÓ

Una vegada rebuda una queixa, denúncia o comentari de la situació de violència, des de Huacal activem una sèrie d'actuacions que assegurin la protecció de la persona afectada, la gestió adequada del cas, i la persecució de la justícia, si així ho desitja la víctima de violències.

Avaluació immediata de la seva seguretat

A través de la Referent de feminismes i prevenció de violències i amb el suport de la Comissió de Seguiment del Protocol de Huacal, d'entrada es fa una avaluació del risc: Determinar si la persona denunciante es troba en una situació de perill immediat. Això inclou avaluar si l'agressor està en contacte proper o si hi ha amenaces de represàlia. I immediatament s'implementen les mesures de protecció necessàries i urgents com ara poden ser la reubicació temporal, l'acompanyament de seguretat, o la intervenció de les autoritats.

Provisió d'atenció mèdica i psicològica

Des de Huacal s'oferirà (i s'acompanyarà en tot el procés) atenció mèdica immediata: Facilitant l'accés a serveis mèdics per tractar qualsevol dany físic, fer proves per a infeccions de transmissió sexual, i oferir anticoncepció d'emergència si cal. A més, s'oferirà atenció psicològica per tal d'oferir un suport emocional a través de psicòlegs o consellers especialitzats en violència de gènere. És fonamental oferir un espai segur perquè la persona pugui expressar els sentiments i les emocions.

Assessorament Legal

També es preveu proporcionar a la persona denunciante informació clara sobre els seus drets legals i les opcions disponibles, incloent-hi la possibilitat de presentar una denúncia formal davant de les autoritats. I des de Huacal també es preveu fer el seu acompanyament legal. Si la persona decideix procedir legalment, oferir acompanyament durant tot el procés, incloent la presentació de la denúncia, assistència en entrevistes amb les autoritats, i representació legal si és necessari. Per això, Huacal té establerts un seguit de referents professionals a qui poder consultar o derivar aquest procés.

Acompanyament i Seguiment

Huacal estableix un pla de seguiment regular amb la persona afectada per assegurar que estigui rebent el suport necessari i avaluar-ne el benestar, amb la voluntat de monitoritzar contínuament la situació per detectar qualsevol canvi en els nivells de risc i ajustar les mesures de protecció segons calgui. Aquest seguiment s'acompanya del suport continuat en aspectes psicosocials o legals a llarg termini.

Recursos d'atenció i derivació

Seguint les actuacions indicades anteriorment es preveu l'ús de com a mínim els següents recursos per a les atencions i/o derivacions

Casos d'emergència. En cas de necessitar vetllar per la integritat física, voler denunciar els fets (penalment) o atenció sanitària: Trucar al número 112

En processos de seguiment dels casos. Segons el cas i les necessitats detectades, existeixen diversos serveis d'acompanyament:

- En situacions d'alt risc: Servei d'Atenció Recuperació i Acol·lida (SARA)
- En situacions de baix-mig risc sense complexitats afegides: Punts d'informació i atenció a les dones (PIAD).
- En situacions de baix-mig risc amb complexitats afegides: Serveis socials.
- Violències sexuals recents. Hospital clínic.
- CUESB
- Línia d'atenció contra la violència masclista. Trucar al número 900 900 120

Col·lectius que acompanyen/dinamitzen en processos de restauració. Existeixen diverses entitats com Fil a l'agulla, Ca la dona, Creación positiva, CJAS o Mujeres pa'lante, entre d'altres.

Investigació interna

Si l'incident involucra personal de l'organització o va ocórrer en el context de les activitats de Huacal o d'alguna de les entitats sòcies, és crucial fer una investigació interna per determinar els fets i prendre mesures disciplinàries apropiades, així com, prendre les mesures correctives un cop finalitzada la investigació.

La Referent de feminismes i prevenció de violències i amb el suport de la Comissió de Seguiment del Protocol de Huacal es comprometen a implementar accions correctives per prevenir futurs incidents, que poden incloure des de la formació addicional del personal fins a l'acomiadament de l'agressor.

Informe i Registre

Tal com hem esmentat anteriorment, a Huacal mantenim registre detallat de totes les accions preses, respectant la confidencialitat de la persona afectada, així com s'elabora un informe intern per a JUnat Directiva de l'entitat on es detallen les accions de prevenció, detecció, atenció i recuperació.

Avaluació i Millora del Protocol

Per últim, després de la resolució del cas, és important revisar el protocol d'intervenció per identificar àrees de millora i assegurar que el procés sigui el més efectiu i respectuós possible.

DRETS DE LA VÍCTIMA, DE LA PERSONA DENUNCIANT I DE LA PERSONA DENUNCIADA.

En tot aquest procés, Huacal té en consideració els drets de la víctima, de la persona denunciant i de la persona denunciada. A les actuacions que s'iniciïn com a conseqüència d'una denúncia emmarcada en el present protocol, **la Referent de feminismes i prevenció de violències i la Comissió de Seguiment del Protocol de Huacal garantirà els següents drets:**

Drets de la persona que ha patit violència per raó de gènere:

- a) Estar acompanyada per algú de confiança, així com per una intèrpret quan es tracti d'una persona que no compregui o parli el català o castellà.
- b) Disposar d'espais segurs per ser escoltada.
- c) Posar les seves necessitats al centre del procés.
- d) Rebre informació sobre cada part del procediment:
 - De les actuacions iniciades com a conseqüència de la denúncia.
 - Rebre còpia completa de la documentació de l'expedient.
 - Rebre notificació de les mesures cautelars de protecció adoptades.(Possibles mesures cautelars són el canvi de lloc de treball, la reordenació del temps de treball o el permís retribuït, però en cap cas, aquestes mesures poden suposar per a la persona assetjada un menyscabament en les seves condicions de treball i/o salarials...)
 - Rebre informació de la resolució de l'expedient.

Drets de la persona denunciant (si és diferent de la persona que ha patit les violències):

- a) Estar acompanyada per algú de confiança, així com per un intèrpret quan es tracti d'una persona que no compregui o parli el català o castellà.
- b) Disposar d'espais segurs per ser escoltada.
- c) Veure respectat el seu anonimat.
- d) Rebre informació sobre les parts del procediment en que es veu involucrada.

*“Què hauria estat de les dones en el patriarcat sense l'entramat de dones al voltant, al costat, enrere d'una, endavant, guiant el camí, aguantant juntes? Què seria de nosaltres sense les nostres amigues? Què seria de les dones sense amor de les dones?”
Marcela Lagarde, antropòloga i feminista*

Drets de la persona denunciada:

- a) Rebre l'explicació de la situació que justifica la denúncia i la informació sobre les actuacions iniciades com a conseqüència d'aquesta.

- b) Estar acompanyada per algú de confiança, així com per una intèrpret quan es tracti d'una persona que no compregui o parli el català o castellà.
- c) Disposar d'espais segurs per ser escoltada.
- d) Rebre notificació de les mesures cautelars de prevenció adoptades.
- e) Rebre informació de la resolució de l'expedient.
- f) Incloure estratègies pedagògiques des de la mirada restaurativa per donar seguiment a la part agressora (responsabilització, entendre desigualtat poders,...)

SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PROTOCOL

El seguiment del protocol, com s'ha esmentat amb anterioritat, és responsabilitat de la Comissió de Seguiment, que n'ha de supervisar el funcionament integral i, per tant, de cadascuna de les seves accions.

La Comissió de Seguiment es reunirà de manera ordinària dues vegades l'any, i aquest període s'ampliarà a la temporalitat que sigui imprescindible de manera extraordinària davant d'un cas complex a instàncies de la Referent de feminismes i prevenció de violències.

En aquestes trobades, la comissió valorarà l'organització, la coordinació i la gestió de les actuacions del protocol posades en marxa i la seva relació amb els objectius previstos, i recopilarà la informació necessària per als informes, documents i memòries que les diferents comissions o l'equip directiu i Junta Directiva han de desenvolupar i presentar sobre els resultats aconseguits. L'avaluació se centrarà en la mesura objectiva de les actuacions i intervencions concretes dutes a terme dins dels diferents eixos establerts al protocol.

La Referent de feminismes i prevenció de violències a més d'haver estat l'encarregada de la redacció definitiva del Protocol també ho és d'incorporar les modificacions futures que es considerin adients.

La Referent també és la figura encarregada de garantir tot el procés de participació i d'observació de les rutines pròpies de l'entitat tant a nivell intern com extern permeten analitzar les relacions des d'una perspectiva de gènere i establir unes eines metodològiques que facilitin la detecció de violències.

Barcelona, 8 de març de 2024